

Sygn. akt XXIII Gz 1268/15

POSTANOWIENIE

Dnia 2 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Gałas

po rozpoznaniu w dniu 2 listopada 2015 roku w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **M. D.**

przeciwko **(...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.**

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Rejonowego dla W. w W.

z dnia 18 marca 2015 roku, sygn. akt VIII GC 3635/14

postanawia:

I. zmienić punkt 2. zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że znieść między stronami koszty procesu,

II. w pozostałym zakresie zażalenie oddalić.

SSO Anna Gałas

Sygn. akt XXIII Gz 1268/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 marca 2015 r. Sąd Rejonowy dla(...) w W. w sprawie z powództwa M. D. przeciwko (...) sp. z o.o. w W. o zapłatę postanowił odrzucić pozew (pkt 1) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2).

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwem z dnia 17 lutego 2014 r. powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 3.860 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 2.460 zł od dnia 12 lipca 2012 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 1.400 zł od dnia 08 września 2013 r. do dnia zapłaty, a także zasądzenie kosztów procesu. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą VIII GNc 1262/14. Postanowieniem z dnia 3 marca 2014 r. zwrócono pozew z uwagi na nieuiszczenie przez pełnomocnika opłaty od pozwu we właściwej wysokości. Zarządzeniem z dnia 7 maja 2014 r. z uwagi na stwierdzenie, że opłata wpłynęła referendarz sądowy stwierdził utratę mocy zarządzenia o zwrocie pozwu.

Sąd Rejonowy podniósł dalej, że w dniu 7 maja 2014 r. wydany został nakaz zapłaty, uwzględniający całości żądanie pozwu. W dniu 30 sierpnia 2014 r. został on doręczony wraz z odpisem pozwu pozwanemu, który w przepisany terminie wniósł sprzeciw. W treści sprzeciwu pozwany wniósł o odrzucenie pozwu i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego podnosząc, że pomiędzy stronami

przed Sądem Rejonowym pod sygn. akt VIII GNc 2525/14 toczy się już sprawa o to samo roszczenie, przedkładając jednocześnie odpis pozwu oraz sprzeciwu od nakazu zapłaty, które zostały złożone w tej sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił także, że w dniu 17 lutego 2014 r. został złożony do sądu pozew w sprawie, której nadana została sygnaturą akt VIII GNc 1262/14. W dniu 24 marca 2014 r. powódka złożyła ponownie pozew, jednocześnie prawidłowo go opłacając. Sprawie została nadana sygnatura VIII GNc 2525/14. W tej sprawie Sąd Rejonowy w dniu 24 kwietnia 2014 r. wydał nakaz zapłaty, który został doręczony stronie powodowej w dniu 30 maja 2014 r. zaś w dniu 10 czerwca 2014 r. został jej doręczony kolejny nakaz zapłaty, tym razem wydany w dniu 07 maja 2014 r. w sprawie VIII GNc 1262/14.

Sąd Rejonowy wywiódł, że pozew w sprawie o sygn. VIII GC 2706/14, (o poprzedniej sygnaturze akt VIII GNc 2525/14) wniesionej później został doręczony pozwanemu wcześniej (05 czerwca 2014r.) niż pozew w sprawie wniesionej wcześniej (VIII GC 3635/15, o poprzedniej sygnaturze VIII GNc 1262/14) tj. w dniu 30 sierpnia 2014 r. Sąd Rejonowy podniósł również, że w obu sprawach pozwany wniósł o odrzucenie pozwu - w tej wniesionej wcześniej (VIII GC 3635/14) z uwagi na zawisłość sporu w sprawie VIII GC 2706/14, a w tej drugiej - z uwagi na to, że roszczenie w niej dochodzone jest przedmiotem innego, równoległe toczącego się postępowania przed Sądem Rejonowym. Sąd Rejonowy podkreślił, że z chwilą doręczenia pozwu pozwanemu powstaje zawisłość sporu (lis pendens) i w tej sytuacji oczywistym było, że sprawa o sygnaturze akt VIII GNc 1262/14 (aktualnie VIII GC 3635/14) została wniesiona później (data doręczenia pozwu 30 sierpnia 2014 r.). Skoro tak, w ocenie Sądu Rejonowego zachodziła przesłanka określona art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. do odrzucenia pozwu.

O kosztach Sąd Rejonowy orzekł stosownie do art. 98 k.p.c.

Powódka w dniu 23 marca 2015 r. w odpowiedzi na sprzeciw na podstawie art. 203 § 1 k.p.c. cofnęła pozew w całości i jednocześnie oświadczyła, że nie zrzeka się roszczenia oraz wniosła o umorzenie postępowania i odstąpienie od obciążania strony powodowej kosztami procesu. Pozwany w dniu 31 marca 2015 r. oświadczył, że wyraża zgodę na cofnięcie pozwu, wniósł o umorzenie postępowania oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Powódka w piśmie datowanym na dzień 8 kwietnia 2015 r. przychyliła się do wniosku pozwanego o umorzenie postępowania oraz wniosła o oddalenie wniosku pozwanego o zasądzenie od powódki kosztów postępowania według norm przepisanych, wobec braku przyczynienia się powódki do sytuacji, w której prowadzone były dwa postępowania w przedmiotowej sprawie.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła powódka i zaskarżyła go w całości. Postanowieniu zarzuciła:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na treść zapadłego postanowienia, poprzez przyjęcie, że w sprawie o sygn. VIII GC 3635/14 (poprzednia sygnatura VIII GNc 1262/14) doszło do uiszczenia opłaty sądowej we właściwej wysokości w terminie pozwalającym na jej dalsze prowadzenie, a w konsekwencji czego przyjęcie, że powstała zawisłość sporu na datę wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie odrzucenia pozwu w sprawie VIII GC 2706/14 (poprzednia sygnatura VIII GNc 2525/14),

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na treść zapadłego postanowienia, poprzez przyjęcie, że wcześniej wszczęta między tymi samymi stronami sprawa o sygnaturze VIII GC 3635/14 (poprzednia sygnatura VIII GNc 1262/14) na datę wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie odrzucenia pozwu była sprawą w toku (zawisłą), podczas gdy w sprawie VIII GC 3635/14 (poprzednia sygnatura VIII GNc 1262/14) odpis nakazu zapłaty wraz z pozwem doręczony został 30 sierpnia 2014 r. (tj. w terminie późniejszym), natomiast w sprawie VIII GC 2706/14 (poprzednia sygnatura VIII GNc 2525/14) odpis nakazu zapłaty wraz z pozwem został doręczony w dniu 5 czerwca 2014 r. (tj. w terminie wcześniejszym),

III. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy tj. art. 98 k.p.c., poprzez jego niezasadne zastosowanie i obarczenie powódki kosztami procesu, podczas gdy strona powodowa nie zna faktycznych przyczyn

dalszego podejmowania jakichkolwiek czynności procesowych w sprawie o sygn. VIII GC 3635/14 (poprzednia sygnatura VIII GNc 1262/14), a tym samym nie może ponosić odpowiedzialności w tym zakresie,

IV. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 192 § pkt. 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie poprzez uznanie, że sprawa wniesiona „wcześniej”, a doręczona „później” (VIII GC 3635/14, poprzednia sygnatura VIII GNc 1262/14) jest sprawą zawisłą, pomimo że sąd z urzędu obowiązany był odrzucić pozew w tej sprawie, w której pozew został później doręczony pozwanemu tj. w sprawie VIII GC 3635/14, poprzednia sygnatura VIII GNc 1262/14, a prowadzić sprawę de facto zawisłą tj. VIII GC 2706/14 (poprzednia sygnatura VIII GNc 2525/14),

a w konsekwencji czego:

V. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku.

Podnosząc powyższe zarzuty powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do merytorycznego rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania zażaleniowego, w tym zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegranej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu; jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Nie konkretyzuje on pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawia ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73).

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy słusznie odrzucił pozew na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w niniejszym postępowaniu, bowiem punkt 1. zaskarżonego postanowienia odpowiada prawu. Prawdą jest, że w sprawie wniesionej w dniu 24 marca 2014 r. o sygn. akt VIII GC 2706/14 (VIII GNc 2525/14) pozwany otrzymał odpis pozwu oraz nakazu zapłaty w dniu 5 czerwca 2014 r. (zpo k. 74), zaś w sprawie wniesionej w dniu 17 lutego 2014 r. o sygn. akt VIII GC 3635/14 (VIII GNc 1262/14) w dniu 25 czerwca 2014 r. (zpo k. 76) oraz na skutek reklamacji przesyłki w skutek ponownego wysłania odpis pozwu oraz nakazu zapłaty także w dniu 30 sierpnia 2014 r. (zpo k. 80), na co słusznie zwróciła uwagę powódka w zażaleniu. Niemniej jednak z pewnością w sprawie wniesionej później, tj. w sprawie o sygn. akt VIII GC 2706/14 (VIII GNc 2525/14), pozwany wcześniej otrzymał odpis pozwu oraz nakazu zapłaty niż w sprawie o sygn. akt VIII GC 3635/14 (VIII GNc 1262/14), zatem właśnie w sprawie o sygn. akt VIII GC 2706/14 (VIII GNc 2525/14) powstała zawisłość sporu. Mając na uwadze powyższą chronologię czynności, na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. należało odrzucić pozew w niniejszej sprawie [sygn. akt VIII GC 3635/14 (VIII GNc 1262/14)], z uwagi właśnie toczące się postępowanie o to samo roszczenie między tymi samymi stronami, pod sygn. akt VIII GC 2706/14 (VIII GNc 2525/14), gdzie pozwany otrzymał odpis pozwu i nakazu zapłaty wcześniej niż w niniejszej sprawie (5 czerwca 2014 r.). W tym zakresie zatem Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń.

Wskazać również należy, że zaskarżone postanowienie zostało wydane w dniu 18 marca 2015r., zaś powódka otrzymała jego odpis w dniu 29 maja 2015 r. (zpo k. 157). W dniu 23 marca 2015 r. w odpowiedzi na sprzeciw powódka

cofnęła powództwo bez zrzeczenia się roszczenia, pismo to wpłynęło do wydziału w dniu 26 marca 2015 r., zatem po dacie wydania zaskarżonego postanowienia. Na datę wydania zaskarżonego postanowienia decyzja procesowa sądu I instancji o odrzuceniu pozwu była zatem prawidłowa (zasada aktualności orzeczenia sądu art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.). Z powyższych powodów zażalenie na punkt 1. zaskarżonego postanowienia podlegało oddaleniu z uwagi na prawidłowe rozstrzygnięcie sądu niższej instancji.

W niniejszej sprawie konieczne jest również rozważenie, czy okoliczności sprawy stanowią szczególnie uzasadniony wypadek dający podstawę do odejścia od podstawowej zasady rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu – zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że w sytuacji, kiedy pozew powódki został odrzucony, przegrała sprawę w całości i z tych względów, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu – powinna ponieść koszty postępowania i zwrócić je przeciwnikowi procesowemu. Jednakże ustawodawca dał sądowi rozstrzygającemu sprawę możliwość rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów zgodnie z zasadą słuszości, wyrażoną w art. 102 k.p.c., jeżeli zaistnieją szczególnie uzasadnione przypadki. Te ostatnie nie są ustawowo zdefiniowane i określa je każdorazowo sąd orzekający. Sąd Okręgowy nie podziela twierdzenia sądu niższej instancji, że powódka mimo świadomości, że toczą się przeciwko pozwanemu dwie sprawy z jej powództwa o to samo roszczenie nie podjęła żadnej czynności procesowej zmierzającej do tego aby toczyła się tylko jedna sprawa, akceptując zaistniały stan rzeczy. W ocenie sądu II instancji powódka nie ponosiła winy, że w niniejszej sprawie nadano bieg i uzasadnia to zastosowanie dobrodziejstwa wynikającego z art. 102 k.p.c. i nieobciążanie jej kosztami procesu. Rację należy przyznać powódce, że sąd I instancji nieprawidłowo zaliczył opłatę od pozwu do niniejszej sprawy i to jest główna przyczyna tego, że toczą się dwa równoległe powyższe postępowania. Przede wszystkim zarządzenie o zwrocie pozwu zostało doręczone powódce w dniu 14 marca 2014 r. (zpo k. 54), natomiast przelew kwoty 100 zł tytułem opłaty od pozwu pochodzi z dnia 24 marca 2014 r. (k. 57), zatem po upływie tygodniowego terminu do uiszczenia opłaty, wynikającego z art. 130² k.p.c. Z tytułu przelewu nie wynikało również, że opłata ta została uiszczona na poczet niniejszej sprawy. Z tych przyczyn referendarz zarządzeniem z dnia 7 maja 2014 r. nieprawidłowo stwierdził utratę mocy zarządzenia o zwrocie pozwu z uwagi na uiszczenie przez powódkę właściwej opłaty oraz wydał nakaz zapłaty. Innymi słowy, gdyby referendarz prawidłowo zakwalifikował opłatę od pozwu do sprawy o sygn. akt VIII GC 2706/14 (VIII GNc 2525/14), niniejsza sprawa nie toczyłaby się z uwagi na prawomocne zarządzenie o zwrocie pozwu. Toczyłaby się jedynie sprawa o sygn. akt VIII GC 2706/14 (VIII GNc 2525/14), opłacona przedmiotowym przelewem z dnia 24 marca 2014 r. (k. 57). Z pewnością za powyższe zaniedbania sądu powódka nie powinna ponosić odpowiedzialności. Nie zasługują również na akceptację twierdzenia sądu I instancji, że powódka nie dokonała czynności procesowych aby zapobiec zaistniałemu stanowi rzeczy. Przede wszystkim powódka wniosła nowy pozew, prawidłowo go opłacając, pozew w niniejszej sprawie został jej zwrócony, jednocześnie powódka nie dokonała opłaty na poczet niniejszej sprawy i tym samym zrzekała się udzielenia ochrony prawnej swojego roszczenia w niniejszym postępowaniu, a żądała jej w innym postępowaniu - o sygn. akt VIII GC 2706/14 (VIII GNc 2525/14). Powódka w prawem przepisany terminie wniosła odpowiedź na sprzeciw pozwanego, w którym cofnęła powództwo i wniosła o umorzenie postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego powódka nie przyczyniła się do sytuacji, kiedy są prowadzone dwie sprawy z jej powództwa przeciwko pozwanemu o to samo roszczenie.

W świetle powyższego należało uznać, że w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek dający podstawę do zastosowania normy o charakterze wyjątkowym, jaką jest przepis z art. 102 k.p.c. i nieobciążenie kosztami procesu powódki.

Z tych względów, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzeczono jak w punkcie I. sentencji.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia zażalenia i je oddalił jako bezzasadne, o czym orzeczono w punkcie II. sentencji na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

SSO Anna Gałas